

Metafora „Israelul lui Dumnezeu” și implicațiile ei pentru conducerea bisericii

The Metaphor „Israel of God” and its Implications upon Church Leadership

Lector Dr. Timotei RUSU

Baptist Theological Institut in Bucharest, Romania

timoteicorinar@gmail.com

Abstract

What is the relationship between the Church and the Kingdom of God? Is the church a parenthesis in history? Is the leadership of the church similar to the secular leadership? In this article we study the metaphor “Israel of God” and discover the answer of such questions.

Keywords: Leadership, Kingdom, Authority, Church

Biserica lui Hristos este scopul lui Dumnezeu la care a lucrat înainte de întemeierea lumii. Despre această minune a lui Dumnezeu se vorbește atât în mod direct, cât și în imagini. Biblia oferă un “bogat calei-

doscop de imagini despre biserică, compus din aproximativ o sută de metafore și denumiri.”¹ George Eldon Ladd ia în considerare cinci metafore ale bisericii²: *Poporul lui Dumnezeu, Israel, Părtășia Sfinților, Templul lui Dumnezeu și Trupul lui Hristos*, pe care o consideră cea mai importantă. Douglas & Tenney prezintă doar trei ca fiind simboluri ale bisericii: “templu, mireasă, sau trup”.³ Grenz și Erickson prezintă numai trei metafore, care sunt în relație cu fiecare persoană din trinitate: *Poporul lui Dumnezeu, Trupul lui Hristos și Templul Duhului Sfânt*.⁴

Metafora este „o expresie figurativă în care numele, sau termenul descriptiv, este aplicat unui obiect căruia nu i se aplică în mod literal sau normal. Adesea implică transferul de la concret la abstract. [...] Metafora așează imaginea nu după realitate, ca în cazul vorbirii figurative, ci în locul realității. Cineva trebuie să cunoască dinainte realitatea din spatele

¹ Leland Ryken, James C. Wilhoit, Tremper Longman III, *Dictionary of Biblical Imagery* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 1982), 147.

² George Eldon Ladd, *A Theology of the New Testament* (Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company, Second Edition, 1994), 582-594.

³ J. D. Douglas, Merrill C. Tenney, *The New International Dictionary of the Bible* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1987), 219.

⁴ Stanley J. Grenz, *Theology for the Community of God* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans Publishing Company, 1994), 466-9. Millard J. Erickson, *Christian Theology* (Grand Rapids, Michigan: Baker Books, Second Edition, 1998), 1044-1051.

metaforei, altfel rămâne neinteligibilă.⁵ Această definiție obligă la precauție în ce privește o posibilă înțelegere greșită a metaforelor despre biserică.

Metaforele trebuie înțelese ca fiind prezentate cu un scop precis într-o situație dată. Ele nu sunt alegorii în care fiecare element să aibă un sens, ci imagini purtătoare de învățătură contextualizată. De exemplu, metafora *Israelul lui Dumnezeu* nu are menirea să rezolve problemele teologice legate de sistemul jertfelor, a preoției, Legea, nici să arate noul loc al lor în Biserica lui Hristos. Menirea ei este de a arăta continuitatea dintre Biserică și Israel cât și maniera nouă în care Biserica este poporul lui Dumnezeu care Îl reprezintă pe pământ.

Metafora „Israelul lui Dumnezeu” este disputată cel mai mult în cercurile teologice. Înțelegerea relației Israel – Biserică determină teologia, soteriologia, eclesiologia și escatologia cuiva. Tratarea acestei relații nu va fi prezentată în mod exhaustiv, ci principial și va sluji ca bază în înțelegerea asemănarilor și diferențelor dintre Israel și biserică în ce privește conducerea.

Biserica Ortodoxă conferă acestei metafore un loc special pentru că reprezintă un puternic punct de sprijin pentru teologia și practica lor,

⁵ Colin Brown, Ed, *The New International Dictionary of New Testament Theology* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, vol.2, 1971), 746.

care are de multe ori baze mai mult vechitestamentale decât noutestamentale. Teologul ortodox Boris Bobribskoy prezintă ideea continuității Bisericii cu Israelul și face apel la câteva aspecte întâlnite la apostolul Pavel:

- prima idee despre Israelul înnoit;
- organizarea Bisericii primare la Ierusalim;
- simbolul celor doisprezece;
- Paralela între Moise și Iisus;
- Faptul de a se ruga la Templu și de a frecventa sinagogile, aici fiind inclus și Pavel, până la venirea sa la Roma;
- Diferitele denumiri primare ale Bisericii: *ἐκκλησία Θεου*, sau săracii din Ierusalim, sau cei care invocă Numele Domnului. Această primă denumire a creștinilor, înainte de folosirea numelui de “creștin”, este foarte importantă. La Antiohia erau numiți astfel.

Există deci continuitate și unitate cu Israel.⁶

Pentru lucrarea de față este importantă înțelegerea practică a acestei metafore și în special lecțiile care pot determina maniera conduc-

⁶ Boris Bobribskoy, *Taina Bisericii* (Cluj-Napoca: Patmos, 2000), 82.

erii. Cu siguranță că practica se bazează pe o înțelegere clară a doctrinei, care va fi prezentată cu atenție în continuare.

Prezentarea Metaforei

Metafora Israelul lui Dumnezeu arată ancorarea bisericii în istoria binecuvântării. Elementele caracteristice poporului Israel se regăsesc în biserica lui Hristos, ba mai mult în cadrul bisericii se împlinește dorința lui Dumnezeu de a avea un popor care să fie al Lui, deosebit de celelalte popoare ale lumii, plin de râvnă pentru fapte bune. La acest ideal Dumnezeu nu a renunțat, nici Domnul Isus nu a eșuat în a aduce Împărăția lui Dumnezeu. Dennis C. Abernathy afirmă în acest sens: „ Mai întâi vă spun că și azi există împărăția și este identică cu biserica. Nu fiți înșelați de eroarea care spune că Domnul Isus nu a fost în stare să își instaureze împărăția, de aceea a lăsat biserica în locul ei, iar într-o zi va veni să așeze Împărăția Lui. Nu asta învață Biblia.”⁷

⁷ Dennis C. Abernathy, “Metaphors of Church,” *Truth Magazine*, January 3, 1980, 6-9, accesat Septembrie 29, 2015, <http://www.truthmagazine.com/archives/volume24/TM024003.html>.

Legământul cel Nou

Poporul lui Dumnezeu este prin excelență un popor al legământului. Dumnezeu prin gura lui Ieremia le-a spus evreilor că are în plan un nou legământ prin cuvintele: “...*voi face cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legământ nou.... Ci iată legământul pe care-l voi face...Voi pune Legea Mea înăuntru lor, o voi scrie în inima lor și Eu voi fi Dumnezeul lor, iar ei vor fi poporul Meu*” (Ieremia31:31-34).

Domnul Isus a instituit acel Legământ Nou prin Sângele Său, și a poruncit amintirea lui până în veșnicie. Acest lucru arată că nu mai există un alt legământ valabil, nici care să îi urmeze acestuia, până la finalul istoriei. Acest legământ este funcțional încă de la coborârea Duhului Sfânt și este amintit mereu, în special în epistola către Evrei (2 Corinteni3:6; Evrei 8:8; 8:13; 9:15; 12:24).

Concluzia este clară: “Creștinii sunt acum noul Israel, sămânța spirituală a lui Avraam (Galateni 3:29; 6:16), conduși și aparținând doar lui Dumnezeu (1 Petru 2:9-10), format din toți cei care au credință în Hristos, indiferent de moștenirea lor rasială sau culturală.”⁸ Ei sunt Israelul lui Dumnezeu.

⁸ Ryken, Wilhoit, Longman III, *Dictionary*, 148.

În Romani 9-11 Pavel explică faptul că Israel nu este abandonat ci extins și delimitat prin credință, termenul devenind un sinonim pentru adevăratul popor al lui Dumnezeu. Este importantă terminologia de *popor al lui Dumnezeu*, folosită în Vechiul Testament pentru Israel, iar în Noul Testament pentru biserică. În cartea Osea, în urma păcătuirii poporului, Dumnezeu le spune: “nu sunteți poporul Meu.”⁹, dar promite că va veni o zi în care va zice: “tu ești poporul Meu! Și el va răspunde: Dumnezeul meu!”¹⁰ Aceasta se împlinește prin cei care sunt chemați, “nu numai dintre Iudei, ci și dintre Neamuri.”¹¹ Astfel biserica este “o părtășie internațională”¹² formată din oameni de orice limbă, sau naționalitate.

Poporul lui Dumnezeu nu mai poartă elementele naționale ale poporului Israel. Chiar și evreii care sunt în poporul lui Dumnezeu nu au fost primiți pe considerente naționale, ci spirituale. Pavel vorbește despre ei folosind termenul *rămășița*. “Căci nu toți cei care se coboară din Israel sunt Israel, și măcar că sunt sămânța lui Avraam, nu toți sunt copii lui Avraam”(Romani9:8). “Chiar dacă numărul fiilor lui Israel ar fi ca

⁹ Osea 1:9

¹⁰ Osea 2:23

¹¹ Romani 9:24

¹² Grenz, *Theology*, 466.

nisipul mării, numai rămășița va fi mântuită.”¹³ Adică naționalitatea nu mai servește drept criteriu de admitere în poporul lui Dumnezeu. Criteriul nu este sângele lui Avraam, ci credința lui Avraam.

Tăierea împrejur

Pavel, Apostolul Neamurilor, a arătat faptul că cei credincioși indiferent de apartenența genealogică, sunt prin credință fiii lui Avraam, poporul lui Dumnezeu. Continuitatea este dată de ideea tăierii împrejur, prin care poate cineva să fie membru al familiei lui Dumnezeu. Acesta era semnul legământului, dar prioritate are legământul prin care, robii de altădată din Egipt devin poporul lui Dumnezeu. Astfel în Romani 2:25-29 spune:

Tăierea împrejur este negreșit de folos, dacă împlinești Legea, dar dacă calci Legea, tăierea ta împrejur ajunge netăiere împrejur. Dacă deci, cel netăiat împrejur păzește poruncile Legii, netăierea lui împrejur nu i se va socoti ea ca o tăiere împrejur?...Iudeu nu este acela care se arată pe dinafară că este Iudeu, și tăiere împrejur nu este aceea care este pe dinafară, în carne. Ci Iudeu este acela care este Iudeu înlăuntru, și tăiere împrejur este aceea a inimii, în duh, nu în

¹³. Romani 9:27

RUSU, Timotei / *Jurnal teologic* Vol 15, Nr 2 (2016): 51-68.

slovă. Un astfel de Iudeu își scoate slava nu de la oameni, ci de la Dumnezeu.

În Efeseni 2 se arată că și cei care nu au o tăiere împrejur fizică sunt împăcați cu Dumnezeu și sunt cetățeni cu sfinții, oameni din casa lui Dumnezeu. Biserica este nu doar în comuniune cu sfinții ci este o comuniune a sfinților. Morris observă că “expresia “sfinții” apare întotdeauna la plural. Pavel ... vede grupul ca fiind sfânt.”¹⁴ Ideea tăierii împrejur a inimii dărâmă zidul care despărțea național membrii poporului lui Dumnezeu, oferind un alt criteriu de acceptare în Israelul lui Dumnezeu.

Terminologie Sinaitică

Dar nu numai Pavel, ci și Petru folosește această încurajatoare idee. El vorbește celor credincioși în termeni similari a celorla cu care S-a adresat Dumnezeu poporului Evreu pe muntele Sinai. Astfel 1Petru2:9 spune:

¹⁴ Leon Morris, *New Testament Theology* (Grand Rapids, Michigan: Academic Books, 1986), 80.

RUSU, Timotei / *Jurnal teologic* Vol 15, Nr 2 (2016): 51-68.

Voi însă sunteți o seminție aleasă, o preoție împărătească, un neam sfânt, un popor pe care Dumnezeu L-a câștigat ca să fie al Lui, ca să vestiți puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întunec la lumina Sa minunată.(sublinierile autorului)

Cu aproape o mie cinci sute de ani înainte, Dumnezeu adresa poporului evreu următoarele cuvinte scrise în Exod19:5-6:

Acum, dacă veți asculta glasul Meu, și dacă veți păzi legământul Meu, veți fi ai Mei dintre toate popoarele, căci tot pământul este al Meu. Îmi veți fi o împărăție de preoți și un neam sfânt. (sublinierile autorului)

Comparând aceste texte este evident că dorința lui Dumnezeu, care nu a fost împlinită deplin în cadrul unui popor etnic, se împlinește prin Biserica lui Hristos. Biserica este a Domnului, este acel neam sfânt și împărăția de preoți care vestește puterile minunate ale lui Dumnezeu. A fost nevoie de un nou legământ în care să intre un nou popor. Nouă tăiere împrejur, cea a inimii, cea de fapte moarte, a primit sensul cel adevărat pentru fiecare persoană care deliberat a acceptat această identitate.

Biserica Ortodoxă uzitează mult de această metaforă pentru a explica rolul preoției ca răspuns la ideea preoției tuturor credincioșilor. Ei afirmă:

Împărăția preoțească nu exclude însă preoția specială instituită tot de Dumnezeu în Vechiul Testament, precum nici cuvintele din epistola Sfântului Apostol Petru nu exclud preoția specială a Noului Legământ. Ne întrebăm: pe cine declară apostolul ca făcând parte din preoția universală? Ne spune contextul: pe cei ce erau "ca niște prunci de curând născuți" (1 Petru 2:2). Aceștia sunt toți cei de curând botezați. Ei alcătuiesc poporul lui Dumnezeu. ...Este vorba deci de o interpretare duhovnicească, deoarece și jertfele aduse de această preoție sfântă sunt duhovnicești. Dar această preoție universală formată din toți credincioșii Bisericii care participă la viața Bisericii, împărtășindu-se cu harul Sfințelor Taine, nu exclude preoția specială rânduie de Sfinții Apostoli.¹⁵

Această hermeneutică pare plauzibilă pentru mireanul care citește aceasta, dar, pentru teologul care înțelege rolul preoției și finalizarea ei în ultimul Mare Preot, cât și despărțirea "Sfintei" de "Sfânta Sfințelor", sună ca o resuscitare a unei preoții trecute, ba mai mult, ca o negare a identității Domnului Isus. De asemenea, diferența dintre

¹⁵ Sorin Cosma, *Cuvinte ale Dreptei Credințe* (Arad, 1992), 247.

Legământul cel Vechi, încheiat între poporul Evreu și Dumnezeu, este înlocuit cu Legământul cel Nou, care este prezentat în continuare.

Implicații Cu Privire La Conducere

Noul Testament nu prezintă în mod direct porunci privitoare la conducerea bisericii, care, să fie determinate de metafora *Israelul lui Dumnezeu*. Cu toate acestea sunt două elemente care pot fi învățate din lecțiile istoriei biblice, și care vor fi prezentate în continuare.

Forma de Conducere

Sunt multe elemente care au fost specifice poporul Israel în perioada Vechiului Testament și nu mai există astăzi. Unul însă nu s-a schimbat, și anume dreptul lui Dumnezeu de a conduce. În Vechiul Testament Dumnezeu era suveranul care încă de la nașterea poporului, prin eliberarea din Egipt, l-a condus și i-a purtat de grijă în fiecare detaliu. În momentul în care au cerut un împărat, Dumnezeu i-a spus lui Samuel că acest act nu înseamnă înlăturarea lui Samuel de la conducere, ci a lui Dumnezeu.

Teocrația nu trebuie înțeleasă ca lipsa oricărei organizări umane la nivelul conducerii. De regulă Dumnezeu conducea poporul printr-un intermediar. La început era Moise, apoi au urmat preoții și judecătorii. În perioada în care preoții nu își făceau datoria, Dumnezeu a vorbit prin proroci, care erau vocea lui Dumnezeu. Nici chiar prezența unui împărat nu era neapărat negativă, atâta vreme cât el era ascultător de Dumnezeu. În timpul lui David a existat acea monarhie de tip divin care a fost plăcută lui Dumnezeu.

Nici o altă formă de conducere nu se ridică la așteptările lui Dumnezeu și a poporului Său. *Autocrația* este expresia conducerii unei persoane, care, oricât ar fi de bine intenționată, nu este Dumnezeu. *Oligarhia* este expresia voinței unui grup de oameni, de obicei puternici și afluenți. Ei vor reprezenta interesele lor și atât interesele poporului, cât și ale lui Dumnezeu sunt neglijate. *Democrația* pare a fi cea mai aproape de așteptările umane pentru că reprezintă interesele poporului și voința lui. Cu toate acestea, Scriptura demonstrează că unirea voințelor poporului nu conduce la o decizie mai bună, ci la una mai rea. De la Turnul Babel până la răstignirea Domnului Isus, democrația s-a demonstrat a fi în opoziție cu voința lui Dumnezeu.

În *Israelul lui Dumnezeu* sistemul de conducere este clar. Conducerea nu se face nici autocratic, prin voia unei persoane, nici democratic, prin voia poporului, ci prin voia lui Dumnezeu. Formele de organizare

de tip episcopal, prezbiterian sau congregațional, nu sunt negative, câtă vreme poporul este adus sub autoritatea lui Dumnezeu. Aceasta este esența teocrației.

Abordarea Individuală

Israelul cel nou este format din indivizi care s-au asociat benevol pentru a-L reprezenta cel mai bine posibil pe Dumnezeu. Există o puternică influență din afara bisericii de a forma sisteme pentru a rezolva problemele ei. George Barna înțelege această influență și o demască atunci când spune: "multe biserici au aplicat fără să își dea seama o abordare de sistem a misiunii lor, și rezultatul este o slujire bogată în programe și prea structurată."¹⁶ Oamenii nu se mai simt persoane, individualități cu importanță, ci parte a unei mașinării spirituale.

Pastorul trebuie să conducă în așa fel ca fiecare persoană să-și înțeleagă rolul și responsabilitatea. În bisericile Baptiste acest lucru este mai ușor de realizat prin faptul că, încă de la primirea unei persoane în biserică, este practica discutării individuale, a mărturiei persoanele și a votul adunării care îl primește. Cu toate acestea atenția trebuie păstrată asupra unui mod de a se păstra legătura cu individul, de dorit, în grupe

¹⁶ George Barna, *User Friendly Churches* (Ventura, California: Regal Books, 1991), 42.

mici, unde să poată fi slujit specific nevoii lui, și unde să poată fi de folos pentru alții care sunt apropiați. Astfel *Israelul lui Dumnezeu* devine acel popor în care fiecare individ are o relație personală cu Dumnezeu, cât și una comunitară.

În concluzie, metafora Israelul lui Dumnezeu arată apartenența bisericii. Ea apare ori ca aparținând lui Hristos, ori lui Dumnezeu, dar niciodată altcuiva. Biserica nu aparține nici conducătorilor ei, nici membrilor ei, nici denominațiunii la care s-a afiliat. Liderii nu fac voia lor sau a adunării ci a Regelui, a Împăratului.

Biserica actuală înțelege din această metaforă că ea nu este o paranteză în istorie, ci expresia Împărăției lui Dumnezeu, căruia îi aparține și îi slujește fiind o lumină în întunerecul moral și spiritual al împărăției întunerecului.

Bibliografie

Abernathy, Dennis C. "Metaphors of Church" *Truth Magazine*, January 3, 1980. Accesat September 29, 2015. <http://www.truthmagazine.com/archives/volume24/TM024003.html>.

Anderson, Leith, *Leadership That Works*, Bethany House Publishers, Minneapolis, Minnesota, 1999.

Barna, George. *User Friendly Churches*, Regal Books, Ventura, California, 1991.

Berkely, D. James. Ed., *Leadership Handbook of Management and Administration*, Baker Books, Grand Rapids, Michigan, 1994.

Bobrinskoy, Boris. *Taina Bisericii*, Patmos, Cluj Napoca, 2002.

Brown, Colin. Ed, *The New International Dictionary of New Testament Theology*, Zondervan Publishing House, vol.2, Grand Rapids, Michigan, 1971.

Catehismul Romano-Catolic. Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, Ediția a X-a, București, 1984.

Cole, Alan. *The Body of Christ*, in "Christian Foundations", The Westminster Press, Philadelphia, 1964.

Cosma, Sorin. *Cuvinte ale Dreptei Credințe*, Arad, 1992.

RUSU, Timotei / *Jurnal teologic* Vol 15, Nr 2 (2016): 51-68.

Douglas, J. D., Tenney, C. Merrill. *The New International Dictionary of the Bible*, Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan, 1987.

Erickson, J. Millard. *Christian Theology*, Baker Books, Grand Rapids, Michigan, Second Edition, 1998.

Grenz, J. Stanley. *Theology for the Community of God*, Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan, 1994.

Ladd, Eldon. George. *A Theology of the New Testament*, William B. Eerdmans Publishing Company, Second Edition, Grand Rapids, Michigan, 1994.

Miller, Crump. Randolph. Ed., *Empirical Theology: A Handbook*, Religious Education Press, Birmingham, Alabama, 1992.

Morris, Leon. *New Testament Theology*, Academie Books, Grand Rapids, Michigan, 1986.

Richards, O. Lawrance, Clyde, Hoeldtke. *A Theology of Church Leadership*, Zondervan Publishing House, Michigan, 1982.

Richardson, J. William. Ed. *Christian Doctrine*, "The Faith ... Once Delivered" Standard Publishing, Cincinnati, Ohio, 1983.

Ryken, Leland. Wilhoit, C. James. Longman, Tremper III. *Dictionary of Biblical Imagery*, InterVarsity Press, Downers Grove, Illinois, 1982.

RUSU, Timotei / *Jurnal teologic* Vol 15, Nr 2 (2016): 51-68.

Stedman, C. Ray, *Body Life*, A Divison of G/L Publications, Glendale, California, 1972.

Strauch, Alexander. *The New Testament Deacon, A Minister of Mercy*, Lewis and Roth Publishers, Littleton, Colorado, 1992.